

Normkritisk pedagogik i förskola och skola

Hur du som kritisk eller tveksam förälder kan argumentera.

I stora delar av det offentliga Sverige har man på senare tid börjat använda sig av så kallad "normkritisk pedagogik" i jämställdhets- och likabehandlingsarbetet. Särskilt viktigt har detta blivit i sex- och samlevnadsundervisningen, och ett av syftena är att normalisera homo-, bi- och transsexualitet. Respekt och tolerans för sexuella minoriteter är självklart något positivt, men det finns också problem förknippade med denna pedagogik. Inte minst kan man se den som ett led i sexualiseringen av det offentliga rummet, när även förskolebarn ska introduceras till tankar och begrepp som de normalt inte behöver fundera på i denna ålder. I detta dokument har vi därför tagit fram ett antal argument mot den normkritiska pedagogiken.

Den som vill fördjupa sig i dessa frågor kan förslagsvis läsa Olof Edsingers bok *När minoriteten tar majoriteten som gisslan* (SEA 2015). Ett första avstamp vill vi dock ta i den svenska skolans läroplan. Den första delen av vad som formellt kallas för *Läroplan för grundskolan samt för förskoleklassen och fritidshemmet* har rubriken "Skolans värdegrund och uppdrag". Där kan man bland annat läsa följande:

"Människolivets okränkbarhet, individens frihet och integritet, alla människors lika värde, jämställdhet mellan kvinnor och män samt solidaritet mellan människor är de värden som skolan ska gestalta och förmedla. I överensstämmelse med den etik som förvaltats av kristen tradition och västerländsk humanism sker detta genom individens fostran till rättskänsla, generositet, tolerans och ansvarstagande."

Längre ned står även följande:

"Skolan ska vara öppen för skilda uppfattningar och uppmuntra att de förs fram. Den ska framhålla betydelsen av personliga ställningstaganden och ge möjligheter till sådana. Undervisningen ska vara saklig och allsidig. Alla föräldrar ska med samma förtroende kunna skicka sina barn till skolan, förvissade om att barnen inte blir ensidigt påverkade till förmån för den ena eller andra åskådningen."

Mot denna bakgrund finns det goda skäl att problematisera mycket av det som i dag sker under rubriken "normkritik". Några argument som du kan använda dig av är dessa:

- ❖ Vi upplever det normkritiska tänkandet som förtryckande, eftersom det pekar ut oss som faktiskt tror på de traditionella normerna – till exempel heteronormen och tvåkönsnormen¹ – som intoleranta. Även vi tror på alla människors lika värde, men vi vill fördenskill inte ansluta oss till en konstruktivistisk syn på kön (att kön "görs" snarare än "är"). Vi anser helt enkelt inte att kön bara är en social konstruktion.
- ❖ Normkritiken bygger på queerideologin, som betraktar både identiteten och sexualiteten som något flytande. Queer strider därmed mot vad både naturvetenskapen och den klassiska utvecklingspsykologin har att säga om dessa

¹ Heteronormen: att de flesta människor är heterosexuella, till dess att de kommer ut som något annat. Tvåkönsnormen: att det finns två biologiska kön, och att de allra flesta människor både kan och ska beskrivas antingen som män eller som kvinnor.

saker.² Den riskerar också att förstärka de ungas osäkerhet, snarare än att hjälpa dem att finna sig till rätta i sitt biologiska kön.

- ❖ Internationellt betraktas queerideologin som radikal. Den är dessutom starkt präglad av en vänsterpolitisk maktanalys. Det var inte ens tio år sedan som man allmänt började tala om "hbtq" snarare än bara "hbt".
- ❖ Vi tror på tolerans, men den normkritiska pedagogiken ifrågasätter toleranspedagogiken, eftersom den förnekar att det finns ett "naturlig utgångsläge" i fråga om identitet och sexualitet. Särskilt starkt vänder den sig emot tvåkönsnormen och heteronormen.³ För oss som kristna är det självklart att mänskligheten består av två kön (1 Mos 1:27), och att det finns goda skäl för samhället att uppmuntra majoriteten att leva i heterosexuella relationer. Vi förväntar oss därför att bli respekterade för detta.
- ❖ Vi vill inte att ni sänder signalen till vårt barn att hans/hennes könsidentitet inte spelar någon roll, eller att hans/hennes biologiska kön är ett problem snarare än en tillgång i hans/hennes identitetsbygge.⁴
- ❖ Den lavinartade ökningen av ansökningar till könsdysforiutredningar i Sverige och Västvärlden visar att det finns en stor risk att unga i en känslig utvecklingsfas förstör sin egen osäkerhet när queer- och transideologin får prägla deras sätt att tänka. Detta vill vi inte bidra till!⁵

Till sist en god nyhet: Till den kommande läroplanen för Sex och samlevnad i den svenska grundskolan har Skolverket föreslagit flera nya formuleringar, som till viss del kan tolkas som att den queerinspirerade formen av normkritik motas tillbaka. Till exempel använder man sig av det betydligt mer neutrala begreppet "normmedvetenhet" i stället för att tala om "normkritik". Med hänvisning till skolans jämställdhetsuppdrag uppmanar man dessutom lärarna att tala om "flickor och pojkar, kvinnor och män", eftersom ett könsneutralt språk har visat sig göra det svårare att verka för större jämställdhet.⁶

Hur det går med detta är i nuläget inte helt klart, men i någon mån tycks pendeln redan vara på väg tillbaka. Men ovanstående råd kan ändå vara viktiga på många håll – där pendeln har fastnat i ett mer extremt läge.

² <https://www.dagenssamhalle.se/debatt/varfoer-sa-tyst-naer-skolan-laer-ut-normkritik-28648>

³ <https://www.svt.se/opinion/nfs-om-normkritisk-pedagogik>

⁴ <https://www.svt.se/opinion/nfs-om-normkritik-i-skolan>

⁵ <https://www.dagenssamhalle.se/kronika/lat-barn-som-inte-foljer-konsmallen-vara-i-fred-28699?fbclid=IwAR33WuRgtcvkdK4maGaskXJqB2rSbeok7ZBgUKC2xF1h5ExTciW9NGZyXcw> + <https://www.dn.se/asikt/dra-tillbaka-forslaget-om-andring-av-kon-fran-15-ar/>

⁶ <https://www.varldenidag.se/ledare/hopp-om-forandring-med-ny-sexualundervisning/repsfk!QbE@AmdN@gRrdgRABKpKQ/> + <https://www.skolverket.se/om-oss/press/pressmeddelanden/pressmeddelanden/2019-06-12-sa-vill-skolverket-starka-laroplanernas-innehall-om-sex-och-samlevnad>